

No sempre plou als enterraments.

El matí de febrer que van enterrar el Ramon Sabaté era un dia clar, sense cap núvol. El sol entebionava l'ambient, convidant a treure's l'abric, a posar-se les ulleres de sol o tancar els ulls i deixar-se acaronar per l'escalfor. Era un d'aquells dies d'hivern habituals a la costa mediterrània, que reconfortaven els habitants dels països del sud d'Europa per viure a la part pobre i trafolla del continent.

El cementiri estava ple de gom a gom. El capellà va pronunciar unes paraules forçosament insubstancials i impersonals, ja que no coneixia en absolut el difunt, davant el nínxol obert com una gran boca afamada, disposada a cruspir-se el luxós taüt que ficaven els empleats de la funerària. La família s'hauria pogut permetre un panteó, però realment no paraven gaire esment en allò que pogués esdevenir quan s'acaba la vida. Per a ells, el culte a la mort quedava reclòs a l'àmbit de la història, el folklore i l'exotisme, res que pogués afectar els esdeveniments i els problemes reals de cada dia. Aquell nínxol l'havia comprat el Ramon a corre-cuita quan va morir sobtadament la Pilar, feia ja una pila d'anys, i no s'havia tornat a obrir.

La Mireia i el Jordi ja havien encarregat al marbrista una làpida elegant i senzilla.

Pilar Martínez Ariza

1953 – 1990

Ramon Sabaté i Garrigues

1950 – 2015

Només això, sense epitafis, sense fotografies morboses, sense àngels ni creus, sense especificar la causa de la mort.

Abans de l'enterrament s'havia celebrat una curta cerimònia religiosa a la parròquia de l'Arrabassada, on la major part dels assistents no havien aconseguit ni entrar. Amb molt bon criteri, els parents havien intentat acomiadar el dol a la porta de l'església, per tal d'estalviar a la gent d'anar-hi al cementiri, però la major part del seguici havia arribat inevitablement fins al peu del nínxol. Hi era el tot Tarragona i el tot Reus. A banda de familiars i amics, s'hi aplegaven empresaris, sindicalistes, polítics, incloent els alcaldes de les dues ciutats i de moltes poblacions properes, socis del club de tennis, treballadors de les empreses del Ramon, alguns periodistes i una munió de tafaners.

Quan el paleta va començar a posar els encadellats per tancar el nínxol i els empleats de Pompes Fúnebres apilaven les corones i rams, tan nombrosos que arribaven a amagar els nínxols veïns, el Jordi va agafar carinyosament la seva germana per sota el colze.

-Mireia, estàs bé?

- Sí, sí. No pateixis per mi.

I junts van començar a caminar lentament però decidida cap a la sortida, abans de donar ocasió a una altra sessió inacabable de condols.

- On tens la Marta? A l'escola?

- No. No hi ha volgut anar. Està molt afectada... i això que no sap de la missa la mitja. S'ha quedat amb la Isabel, la companya del Carles.

- Si que teniu bona relació!

- La veritat és que sí. És una bona noia i prou té amb suportar el petulant del meu ex. A més, es comporta molt bé amb la Marta i la nena se l'estima.

- I no estàs gelosa?

- Per la nena, no... i pel Carles, ni de broma. Bon pes em vaig treure de sobre!

La conversa va quedar interrompuda perquè l'Albert Millet, esgrimint el seu somriure fals de polític trepa els tallava materialment el pas.

- Ha estat una gran pèrdua per tots. Us acompanyo sincerament en el sentiment...

“Sincerament?” Tant el Jordi com la Mireia van pensar que no hi havia cap aberració lingüística com aquesta paraula als llavis d'aquell galifardeu.

- Gràcies –van contestar a l'uníson.

- Si necessiteu res...

Però el mal ja estava fet. Darrera de l'Albert i seguint el seu exemple uns quants personatges es van voler deixar veure, reiterant el seu condol i els seus oferiments buits de contingut. Finalment, els fills del difunt van aconseguir desempallegar-se'n i continuar el seu camí cap a la porta del cementiri.

- Que en saps res de l'Anna?

- Parlem sovint per l'skipe, però em temo que no tornarà.

- Per què ho dius? Que no esteu bé?

- Sí, quan estem junts sí. Però tenim interessos molt diferents. Ella és urbanita, té ambicions de triomfar i a Londres es troba com peix a l'aigua. A mi les grans ciutats em fan una mica de feresa i no m'hi acabo d'adaptar. Jo tinc molt de pagesot, arrelat a la terra

- No et menystinguis. Ets un dels arquitectes més entesos en bioconstrucció que hi ha al país.

- Però això no dóna ni diners, ni fama. A mi tant se me'n fa, amb tal que tingui per anar tirant, però em temo que no és el seu projecte vital.

- Suposo que tu la coneixes més... De totes maneres, si la qüestió són els diners, probablement els teus problemes econòmics... els nostres problemes econòmics s'hauran acabat per sempre. Suposo que el pare tenia diners a cabassos... i suposo que som els seus hereus.

- Tens raó. Ara haurem de començar a moure papers i prendre decisions.

- Fes-ho tu... a mi em fa mandra.

- Ostres, i a mi! Bé, ja en parlarem.

Van sortir del cementiri.

- Per cert, Mireia, no he vist la Laura.

- No hi era. Jo crec que no és a Tarragona. La brocanteria ha estat tancada tota la setmana.

- Vols dir que no sap res?

- M'estranya, perquè ha sortit fins i tot a la premsa, però el cas és que no ha aparegut.

Havien arribat a l'aparcament.

- Segur que no et vols quedar a dinar a casa? Ara aniré a buscar la Marta i...

- No. Me'n torno cap al mas.

- Com vulguis. Ens veiem aviat.

- I tant! Se'ns gira feina. Cuida't.

- Tu també.

I es van fondre en una forta abraçada, abans de dirigir-se cadascú al seu cotxe.

A la porta del cementiri, enmig de la gentada, l'inspector Manel Font, dels mossos d'esquadra, observava els assistents segons anaven sortint. Sabia que havia moltes probabilitats que l'assassí hagués acudit a l'enterrament.

Dos dies abans, la Roxana, només obrir la porta, se'n va adonar que alguna cosa no anava bé. Li va arribar una bafarada d'aire fred, amb una olor suau, dolça i enganxosa, però que no corresponia a l'exclusiu ambientador que identificava immediatament la casa del senyor Sabaté. Va entrar directament a la sala, contra el seu costum, abans de passar pel quartet on es canviava de roba per fer la neteja de la casa. De seguida se'n va adonar que les portes corredisses que donaven a la terrassa eren obertes. Va trigar una mica més en veure el cos del Ramon estès al terra, mig a dintre i mig a fora, en un bassal de sang. No va gosar apropar-se. Tenia clar que era mort i ben mort. Va parar atenció amb tots els seus sentits. Només se sentia, ben clara, la remor del mar. D'una ullada va comprovar que tot estava al seu lloc. No hi havia res trencat, ni cap moble desplaçat.

La Roxana no era una dona espantadissa. Ja tenia gairebé cinquanta anys i, malgrat que era romanesa d'origen, havia viscut a Sarajevo en els pitjors temps de la guerra. Després, havien fugit amb el seu home, el Dimitri, abans que poguessin patir represàlies. No va fer preguntes quan el Dimitri la va urgir per marxar. Era el seu home i es mantindria fidel a ell, en qualsevol circumstància, però s'estimava més no esbrinar massa sobre la seva conducta quan feia de soldat. Havia tornat viu i amb això ella ja en tenia prou. En arribar a Catalunya havien volgut deixar el passat en darrera. Però ara els records l'havien tornat a neguitejar, perquè això era el que realment havia notat en obrir la porta... l'apegalosa flaire de la mort.

Caldria trucar la policia... i la policia no li agradava gens ni mica. Quan van arribar a Tarragona, la necessitat de diners va portar el Dimitri a participar en tripijocs

un tant tèrbols, que li havien portat a alguna topada amb els mossos d'esquadra, de la qual, sortosament, havia sortit ben parat. I si trucava la Mireia? Potser millor...

Es va estimar més no tocar res, per si de cas, i va fer la trucada des del seu mòbil. Va estar de sort i la Mireia no va trigar a agafar el telèfon.

- Hola, Roxana! Què passa?

- Mireia, sóc a casa del teu pare. Acabo d'arribar. És mort.

- Com que és mort?

- Mort. Me l'he trobat al terra enmig d'un bassal de sang.

Silenci.

- Mireia, que em sents?

- Sí. No et moguis, que ara vinc.

- Crec que caldria trucar la policia. Serà millor que ho facis tu. Jo sóc estrangera... i tot això.

- Déu meu! Estàs segura que és mort?

- Em temo que sí. Jo diria que algú l'ha mort.

- No et moguis. Truco els mossos i vinc.

La Roxana va penjar i només en aquell moment se li va acudir que podia ser que l'assassí encara fos a la casa. Va arreplegar coratge i va anar entrant habitació per habitació. Al dormitori va comprovar que el llit estava fet, de manera que el senyor Sabaté no havia tingut temps de desfer-lo. L'ensurt el va tenir en entrar al despatx. El quadre de la paret del fons estava despenjat, curosament recolzat a la paret i la caixa

forta tenia la porta oberta... Oh, no! Si era un robatori podien sospitar d'ella o, pitjor encara, del Dimitri. El cor se li va accelerar més encara... no, no podia ser cosa del Dimitri... o sí? Fins a quin punt coneixia de què era capaç el seu home?

No hi havia ningú a la casa, ni va trobar res més fora de lloc. Va pensar a tancar la caixa forta i tornar a posar el quadre al seu lloc, però intuïa que qualsevol intervenció seva podria complicar més les coses, empremtes i tot això, així que va anar cap a la cuina, va prendre un got d'aigua i va seure, esperant que arribés algú.

Els primers en arribar van ser els mossos d'esquadra, una parella d'uniforme que va trucar la porta. Van preguntar si era ella la persona que havia trucat i de seguida es van apropar al cadàver per comprovar que no hi havia res a fer. Després van fer una ullada, sense tocar res, mentre esperaven que arribessin els de la científica. Al cap d'una estona va arribar la Mireia, que també va trucar la porta, malgrat tenir una clau de la casa. Es va identificar davant els mossos, va entrellucar el cos de lluny i, amb la cara desencaixada, va córrer a refugiar-se a la cuina. La Roxana es va trobar alleujada en trobar una excusa per desempallegar-se dels mossos i va anar també a la cuina per atendre la filla del senyor Sabaté.

Van romandre una estona totes dues en silenci.

- Et faig un cafè?

- No... Sí, si us plau. Tens idea de què ha pogut passar?

- Quan he arribat aquest matí he trobat ton pare mort al terra i la porta de la terrassa era oberta... potser un robatori.

- Què has trobat res a faltar?

“La caixa forta era oberta”, però no ho va dir.

- No ho sé. No he mirat bé. Aparentment tot està en ordre.

- Per on han entrat?

- Suposo que per la terrassa. Ja t’he dit que la porta corredissa era oberta. La porta del carrer no estava forçada, malgrat que, ara que hi penso, només l’havien tancada de cop.

- És que no m’ho puc creure! Hauria de trucar al Jordi, encara no ho he fet.

- I potser a la Laura, no?

- Suposo que ahir no va venir a dormir...

- Entre setmana no acostuma a quedar-se a dormir. Jo me n’adono quan ha estat i fa uns dies que em sembla que no ha vingut. Potser és de viatge.

- No tinc el seu telèfon. Suposo que el podrem trobar al mòbil del pare.

- No crec que la policia et deixi buscar-lo ara.

- Tens raó. Vaig a trucar el Jordi.

El següent en arribar va ser l’inspector Font. Era un noi ben plantat, de poc més de trenta anys, que vestia desacuradament texans de marca i sabatilles esportives cares, però un xic brutes. Va intercanviar unes paraules amb els mossos que havien arribat abans, es va acostar al cadàver, sense tocar-lo i va sortir a la superba terrassa que s’enlairava sobre les pedres del petit penya-segat, obrint-se a un mar habitualment tranquil. Sempre que havia passat prop de la casa, havia imaginat aquella terrassa, tot i

que mai no l'havia vista perquè quedava totalment amagada de la carretera i només era visible de la banda de mar. Era exactament com es pensava, un dels pocs luxes que realment envejava. Forçant-se a tornar a la feina, va intentar avaluar l'accessibilitat de la terrassa. No era impossible arribar des de l'espadat, però evidentment era arriscat i requeria habilitats d'escalador i un bon estat de forma. Els mobles de la terrassa estaven desats en un racó cobert i només hi havia desplegada una gandula i al costat una petita tauleta, sense res a sobre.

En tornar a entrar va saludar la forense, que acabava d'arribar i es disposava a reconèixer el cos. Era una dona de mitjana edat, amb un aspecte fràgil que quedava desmentit per la seguretat amb què es bellugava pels escenaris més esgarrifosos.

- Inspector, hauria de venir al despatx. Hem trobat la caixa forta oberta.

La casa s'anava omplint de mossos que recollien empremtes, feien fotos, preniën mides... Ara ja hi havia mossos a l'entrada de la casa, a la carretera de l'Arrabassada, impeding el pas als tafaners de les cases més properes que volien saber a què era degut tot aquell enrenou. Només havien deixat entrar el Jordi que, després d'acostar-se al cadàver del pare tot el que la policia li va permetre, va anar a reunir-se amb la Mireia i la Roxana amb un posat d'incredulitat i impotència.

Ja era gairebé migdia quan l'inspector Font va entrar a la cuina i els va aconsellar que marxessin cap a casa. De moment no hi havia res que poguessin fer allà i ja els cridarien per tal que expliquessin tot el que sabien. Sí, efectivament retindrien de moment el mòbil del senyor Sabaté, perquè podria contenir informació d'importància per la investigació. No, de moment no tenien cap hipòtesi... era massa aviat. Sí, es podia confirmar que l'havien mort utilitzant un arma de foc. No, no quedava clar per on havia

entrat l'homicida. Sí, quedaria un retén dels mossos custodiant la casa. Després, va tornar a entrar a la sala on la Dra. Caldentey, la forense, s'acabava de treure els guants.

- Ja has acabat, Gemma?

- Crec que, de moment, sí. Quan fem l'autòpsia potser tindrem més informació, però per ara tot sembla prou clar.

- Anem a dinar i m'ho expliques?

- Podem prendre alguna cosa aquí al costat. Anirem caminant, que fa bon dia.

I van enfilear per la carretera de l'Arrabassada, tranquil·la un matí d'hivern, tot passejant, fins que van arribar a un xalet reconvertit en restaurant. Van demanar dos menús.

- A quina hora va morir?

- Jo diria que entre les 7 i les 8 del vespre. Li van disparar quatre trets, amb una pistola de petit calibre. Tres li van causar ferides molt lleus, però el quart li va anar directe entre les celles. Crec que l'assassí era una mica maldestre.

- No hem trobat la pistola.

- És clar... que volies que l'assassí te la deixés allà i amb les empremtes? Teniu idea de per on va entrar?

- Jo crec que per la porta del carrer. És difícil l'accés per la terrassa.

- Jo tampoc no crec que entressin per la terrassa. El van disparar des de dintre, probablement quan la víctima estava entrant a la sala des de l'exterior. I respecte al

mòbil... he sentit que la caixa forta era oberta, així que possiblement es tracti d'un robatori.

- Potser sí que s'han endut alguna cosa de la caixa forta... però hem trobat un sobre amb vint mil euros en bitllets de cinc-cents, així que si ha estat un lladre, és un lladre ben estrany.